

PERSBERICHT

REKENKAMER UTRECHT: BEOOGDE GROEI VAN HET OPENBAAR GROEN IN UTRECHT VER BUITEN BEREIK

UTRECHT, 11 juni 2024 – Het is de gemeente Utrecht in de periode 2017 tot 2023 niet gelukt om het openbaar groen mee te laten groeien met de groei van de stad. Het openbaar groen moet daarom tot 2040 toenemen met 700 hectaren en 60.000 bomen. Inwoners hebben de afgelopen jaren echter gemiddeld minder openbaar groen in hun directe leefomgeving gekregen. Projectleiders, groenadviseurs en uitvoerders weten niet altijd wat zij moeten doen om de doelen te realiseren. Het huidige geld is ontoereikend en het is voor de toekomst zeer onzeker of de gemeente wél voldoende geld en medewerkers heeft om alle doelen te kunnen halen. Dat concludeert de rekenkamer Utrecht op basis van onderzoek naar de uitvoering van het openbaar groenbeleid.

Het openbaar groen groeit onvoldoende mee met de stad

De gemeente Utrecht wil dat het openbaar groen meegroeit met de groei van de stad. De gemeente wil daarom vóór 2040 ongeveer 700 hectare extra groen in en om de stad aanleggen en 60.000 bomen planten. Maar het gemiddeld aantal vierkante meters openbaar groen per huishouden is tussen 2017 en 2023 juist gedaald van ruim 68 naar 65,5. Het aantal huishoudens nam namelijk sterker toe dan de hoeveelheid groen.

De gemeente wil ook de kwaliteit van het groen verbeteren. Maar het is onduidelijk of dat de afgelopen jaren wél is toegenomen. Dat komt doordat kwaliteit met name aan de hand van subjectieve beoordelingen (bijvoorbeeld door inwoners) wordt gemeten. Objectieve gegevens worden slechts beperkt bijgehouden. De onderhoudsnorm voor het groen houdt geen rekening met biodiversiteit en klimaatadaptatie. De biodiversiteitsmonitoring die sinds 2021 plaatsvindt, levert nog te weinig data op. De rekenkamer vindt dat de gemeente moet zorgen voor een goede nulmeting van de hoeveelheid en de kwaliteit van het openbaar groen die aansluit bij de doelen. Zodat de voortgang in de realisatie inzichtelijk wordt.

Medewerkers weten onvoldoende wat ze moeten doen om de doelen te realiseren

Binnen de gemeente is er veel beleid op openbaar groen. Daarmee zijn doelen en ambities versnipperd geraakt. En de doelen zijn niet altijd vertaald naar de uitvoering. Medewerkers die het beleid uitvoeren, zoals projectleiders en groenadviseurs, weten daardoor niet altijd hoe zij de gestelde doelen moeten bereiken. Dat verhoogt het risico op fouten en hogere kosten. Het leidt ook tot twijfels over de haalbaarheid van de doelen. De rekenkamer vindt daarom dat er meer prioritering en samenhang in de doelen aangebracht moet worden. Daarnaast is het nodig om de

doelen concreet naar de uitvoering te vertalen zodat voor medewerkers duidelijk is wat zij moeten doen om de doelen te bereiken.

Veel knelpunten zijn nog zonder structurele oplossing

Het is onduidelijk hoe de groenopgave gefinancierd kan worden. De gemeente geeft aan zelf een derde van de kosten te willen betalen. Daarvoor zijn de budgetten de afgelopen jaren toegenomen, maar deze zijn ontoereikend om het gewenste derde deel volledig zelf te kunnen financieren. Het overige twee derde deel wil de gemeente door andere overheden zoals het Rijk en de EU laten financieren. Maar of dat lukt is zeer onzeker. De rekenkamer vindt dat de gemeente daarom meer evenwicht moet aanbrengen tussen de werkelijk beschikbare financiële middelen en de gestelde doelen.

Binnen de gemeente werken twee afdelingen aan de groenopgave. Ruimte is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het openbaar groen, Stadsbedrijven voor onderhoud en beheer daarvan. Maar die taakverdeling (en bijbehorende verantwoordelijkheden) is in de praktijk niet duidelijk afgebakend en er is een betere samenwerking nodig. Verder hebben beide afdelingen te maken met een krappe personele bezetting en moeilijk vervulbare vacatures. Structurele oplossingen hiervoor zijn er nog niet. De rekenkamer vindt dat de gemeente nauwkeuriger in kaart moet brengen hoeveel geld en personeel er voor ontwikkeling, beheer en onderhoud van de groenopgave tot 2040 nodig is. En hoe de kosten zullen worden gedekt en de bezetting wordt georganiseerd.

Noot voor de redactie

De rekenkamer ging voor haar onderzoek '*Vergroening, van droom naar daad*' in gesprek met medewerkers van de verantwoordelijke organisatieonderdelen binnen de gemeente (Ruimte en Stadsbedrijven) en met verschillende groenaannemers die opdrachten voor de gemeente uitvoeren. Verder hebben de onderzoekers goed zicht gekregen op de uitvoeringspraktijk door mee te lopen met medewerkers en door bijeenkomsten en overleggen bij te wonen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Johan Snoei, projectleider van het onderzoek, tel. 06 – 34 61 22 80. Het rapport '*Vergroening, van droom naar daad*' en meer informatie over de Rekenkamer Utrecht vindt u op <https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/rekenkamer/>. Mits met bronvermelding (Rekenkamer Utrecht, 2024) kunt u gebruik maken van de figuren uit het rapport (format PDF beschikbaar). Aanvragen via rekenkamer@utrecht.nl.